

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálíka a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 06. októbra 2011 v Bratislave v trestnej veci obvineného **R. S. a spol.**, pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák., čiastočne dokonanej a čiastočne v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., o sťažnosti obvineného R. S. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 22. septembra 2011, sp. zn. Tp 79/2011, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **s a z r u š u j e**.

II. Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného R. S., nar. X., bytom S., t. č. v Ústave na výkon väzby Leopoldov, o prepustenie z väzby na slobodu **s a z a m i e t a**.

III. Podľa § 79 ods. 2 Tr. por. návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na zmenu dôvodov väzby u obvineného R. S. **s a z a m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 22. septembra 2011, sp. zn. Tp 79/2011, bolo rozhodnuté o tom, že podľa § 79 ods. 2 Tr. por. u obvineného R. S. sa menia dôvody väzby tak, že sú u neho naďalej dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. a zároveň tiež o tom, že podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného R. S. o prepustenie z väzby na slobodu sa zamieta.

Proti uvedenému uzneseniu podal obvinený R. S. hneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú však do dnešného dňa písomne nezdôvodnil.

Dňa 28. septembra 2011 bol spisový materiál v posudzovanej veci prostredníctvom súdu prvého stupňa predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky za účelom rozhodnutia o predmetnej sťažnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primárne zistil, že sťažnosť je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote. Na základe toho potom v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako i konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť obvineného je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre z 26. júla 2010 bolo pod sp. zn. ČVS: KRP-162/OVK-NR-2010, začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie o.i. aj R. S. pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. v časti dokonaný, v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., a to na skutkovom základe tam uvedenom. Neskôr na základe opatrenia Prezidenta Policajného zboru z 29. marca 2011 prevzal vyšetrovanie danej trestnej veci vyšetrovateľ Úradu boja proti organizovanej kriminalite PPZ a vec bola následne zaevidovaná pod sp. zn. ČVS: PPZ-122/BOK-BA-2011. Ďalším uznesením vyšetrovateľa tej istej policajnej súčasti zo 06. septembra 2011, sp. zn. ČVS: PPZ-322/BOK-B1-2010, došlo napokon k spojeniu predmetnej trestnej veci s trestnou vecou obv. L. B. a spol., s tým, že spoločné konanie bude ďalej vedené pod sp. zn. ČVS: PPZ-322/BOK-B1-2010.

Obvinený R. S. bol do väzby vzatý podľa § 73 ods. 5 Tr. por. uznesením Okresného súdu Trnava z 22. júna 2011, sp. zn. Tp 409/2011, a to z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por.

Dňa 26. augusta 2011 bola na Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky doručená žiadosť vyššie menovaného obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, podaná prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. M. R. (zväzok č. V - č. l. 88 až 89).

Uviedol v nej prítom, že z vykonaných vyšetrovacích úkonov je podľa neho zrejmé, že sa skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie nedopustil. Poukázal tiež zároveň na to, že má riadne trvalé bydlisko na adrese S., kde sa bude zdržiavať a kde bude teda k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní ako i súdu. A napokon upozornil i na tú skutočnosť, že keďže v danej trestnej veci už boli vypočutí všetci svedkovia, nemá ani možnosť nikoho ovplyvňovať a mariť takto priebeh trestného konania.

Vzhľadom na uvedené má teda obvinený R. S. za to, že dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. u neho pominuli, a navrhuje preto, aby bol podľa § 71 ods. 2 Tr. por. ihneď prepustený z väzby na slobodu.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky danej žiadosti nevyhovet, a predložil ju preto podľa § 79 ods. 3 Tr. por. dňa 09. septembra 2011 spolu so svojim písomným stanoviskom ako i predmetným vyšetrovacím spisom príslušnému súdu na rozhodnutie.

Z daného písomného vyjadrenia prokurátora je prítom zrejmé, že tento považuje trestné stíhanie ako i dôvody väzby v prípade obvineného R. S. za naďalej dôvodné, a navrhol preto z toho dôvodu jeho žiadosti nevyhovieť. Zároveň však tiež v tejto súvislosti súdu navrhol podľa § 79 ods. 2 Tr. por. rozhodnúť i o zmene dôvodov väzby – konkrétne rozšíriť dôvody väzby u obvineného aj o dôvod väzby uvedený v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Dôvodnú obavu, že by vyššie menovaný obvinený pokračoval v páchaní trestnej činnosti, vidí prítom prokurátor predovšetkým v tom, že tento je v súčasnosti stíhaný aj v iných trestných konaniach. Navyše i z odpisu z registra trestov vyplýva, že obvinený bol v rokoch 2005 až 2007 opakovane odsúdený za prečin úžery podľa § 235 ods. 1 Tr. zák.

Konajúci sudca pre prípravné konanie určil po doručení veci na súd v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por. termín výsluchu obvineného na deň 22. september 2011.

Počas výsluchu prítom obvinený uviedol, že sa cíti byť nevinný. Nikoho nevydieral, ani neuniesol a v živote nemal žiadnu strelnú zbraň v ruke. Žije mravným životom. Má dosť peňazí a tiež i jeho družka, s ktorou má 18 ročnú dcéru, je veľmi bohatá. Žiadal, aby bol prepustený z väzby na slobodu, pričom akékoľvek obmedzenia, mu uložené, splní.

Obhajcovia obvineného poukázali na to, že dôvody väzby, pre ktoré bol obvinený vzatý do väzby pominuli. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. obvinený má rodinu, dcéru, riadne trvalé bydlisko, pričom v rámci výsluchu aj sám vyhlásil, že v prípade prepustenia z väzby strpí všetky obmedzenia, ktoré mu budú dané súdom. Čo sa týka ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. upozornil predovšetkým na to, že zo strany vyšetrovateľa už svedkovia boli vypočutí, a teda obvinený ich nemá akým spôsobom ovplyvňovať. Navyše i svedok, ktorý je kvázi komplicom obvineného, bol prepustený z väzby a bol tiež niekoľkokrát vypočutý.

V súvislosti s návrhom prokurátora na rozšírenie dôvodov väzby uviedli v prvom rade tú skutočnosť, že tento už bol produkovaný aj pri rozhodovaní o pôvodnom vzatí do väzby, avšak nebol akceptovaný. Ďalej tiež upozornili na to, že odôvodňovanie tzv. preventívnej väzby prebiehajúcimi trestnými stíhaniami z roku 2004 a 2009, v rámci ktorých obvinený nebol vzatý do väzby, nepripadá do úvahy. Čo sa týka potom registra trestov, podotkli, že na obvineného sa hľadí ako na netrestaného. Navrhli preto vypustiť dôvod väzby v § 71 ods. 1 písm. b/ a nerozšíriť dôvod väzby na § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej

bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.

Podľa § 79 ods. 2 Tr. por. policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. Sudca pre prípravné konanie tak koná iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby podľa odseku 3. Ak v prípravnom konaní prokurátor zistí, že dôvody väzby sa zmenili, podá návrh sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby. Sudca pre prípravné konanie o takom návrhu rozhodne bez meškania. Ak súd vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, predseda senátu bezodkladne vydá príkaz na prepustenie obvineného z väzby s uvedením dôvodu prepustenia a uvedie túto okolnosť v zápisnici; takto postupuje predseda senátu aj vtedy, ak v súdnom konaní uplynula lehota väzby podľa § 76 ods. 6.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží

ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky k takému záveru, že doposiaľ zadovážené dôkazy nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, sa stal, má všetky znaky trestného činu a existujú dôvody na podozrenie, že na jeho spáchaní sa podieľal i obvinený R. S..

Čo sa však týka existencie jednotlivých väzobných dôvodov, tak v tomto smere už na rozdiel od prvostupňového súdu zastáva ten názor, že u vyššie menovaného obvineného naďalej pretrvávajú len dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por., a teda len v pôvodnom rozsahu. Pokiaľ ide pritom o konkrétne skutočnosti ich opodstatňujúce, tak tu odkazuje tunajší súd nielen na tomu prislúchajúcu časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ale i rozhodnutia tomuto rozhodnutiu predchádzajúceho – o vzatí obvineného do väzby, a taktiež i na písomné vyjadrenie prokurátora k posudzovanej žiadosti.

S ohľadom na vyššie uvedené je teda zrejmé, že žiadosť obvineného R. S. o prepustenie z väzby na slobodu nebola podaná dôvodne, a k tomu napokon správne dospel i sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu. S čím sa však Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje je to, že ak sa tento rozhodol v rámci daného konania vysporiadať okrem predmetnej žiadosti aj s „návrhom“ prokurátora na rozšírenie dôvodov väzby, vyplývajúcim z obsahu jeho písomného stanoviska k uvedenej žiadosti, mal tak urobiť v rámci dvoch samostatných výrokov, pričom prvý z nich sa mal týkať podanej žiadosti obvineného, keďže práve táto bola dôvodom pre začatie konania.

Napriek tomu však považuje sťažnostný súd za nevyhnutné upozorniť na tú skutočnosť, že podľa jeho názoru nie je možné, aby v rámci konania o žiadosti o prepustenie na slobodu, a teda konania začatého len na podnet obvineného, bolo zároveň rozhodnuté o tom, že v jeho prípade sa dôvody väzby menia tak, že mu určitý dôvod pribudne,

pretože tým vlastne dôjde k zhoršeniu jeho situácie - k zmene predchádzajúceho väzobného rozhodnutia v jeho neprospech v konaní začatom len v jeho prospech.

V tejto súvislosti poukazuje pritom na viaceré ustanovenia Trestného poriadku, upravujúce „zákaz zmeny k horšiemu“ v obdobných prípadoch (§ 195 ods. 1, § 322 ods. 3, § 327 ods. 2, § 391 ods. 2, § 405 písm. b/), spomedzi ktorých sa ako úprava nami posudzovanému prípadu najbližšia javí práve úprava v rámci konania o sťažnosti.

S ohľadom na uvedené možno potom konštatovať, že **v prípade rozhodovania o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu sa povinnosť sudcu pre prípravné konanie v zmysle § 79 ods. 2 Tr. por. skúmať, či dôvody väzby trvajú, alebo sa zmenili, obmedzuje v podstate len na skúmanie existencie už daných väzobných dôvodov.**

Z toho potom vyplýva, že **ani prokurátor, v prípade, že nevyhovie žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, sa nemôže v rámci svojho stanoviska či návrhu na rozhodnutie v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por. účinne domáhať zmeny v podobe rozšírenia už existujúcich väzobných dôvodov.**

To mu však nebráni v tom, aby podal samostatný návrh na zmenu dôvodov väzby, ak práve v danom čase (napr. v súvislosti s preskúmaním podanej žiadosti) dospel k záveru, že u obvineného niektorý dôvod väzby, príp. viaceré novo vznikli.

Aj napriek vyššie uvedenému sa však Najvyšší súd Slovenskej republiky napokon rozhodol v danom prípade posudzovať písomné podanie prokurátora ako podanie osoby neznalej práva, vychádzajúc pritom z jeho obsahu, a v dôsledku toho sa teda potom zaoberal i ním navrhovaným rozšírením väzobného stíhania o väzobný dôvod v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Na rozdiel od súdu prvého stupňa však dospel k takému záveru, že uvedený dôvod väzby v danom prípade nemožno uznať, nakoľko tento u obvineného R. S. novovznikol.

O „návrhu“ na zmenu dôvodov väzby rozhodol pritom tunajší súd samostatným výrokom, nasledujúcim až po výroku o zamietnutí žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, čím v podstate došlo o.i. i k napraveniu už v tomto smere vyššie spomínaných

nedostatkov prvostupňového rozhodnutia.

Vo vzťahu k samotnému dôvodu tzv. preventívnej väzby je potrebné upozorniť v prvom rade na tú skutočnosť, že tento bol zo strany prokurátora navrhovaný už aj v rámci rozhodovania o vzatí obvineného do väzby. Vtedy bol pritom odôvodňovaný tým, že keďže z výsluchu obvineného vyplynulo, že tento je nezamestnaný, existuje dôvodná obava, že by mohol páchať ďalšiu trestnú činnosť, aby si týmto spôsobom zabezpečil peniaze na svoju obživu.

V súčasnom štádiu konania naproti tomu prokurátor už poukazuje na iné prebiehajúce trestné stíhanie voči obvinenému ako i niekoľké jeho predchádzajúce odsúdenia vyplývajúce z odpisu z registra trestov. No a práve obe tieto skutočnosti boli predmetom skúmania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o v poradí druhú z vyššie uvádzaných skutočností, tak je treba uviesť najmä to, že na č. l. 586 zväzku č. VI sa nachádza odpis z registra trestov obvineného R. S. vyhotovený už dňa 27. júla 2010, ktorý je z hľadiska svojho obsahu úplne totožný s odpisom vyžiadaným neskôr – v súvislosti s podanou žiadosťou obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, a z toho dôvodu je teda potom zrejmé, že uvedeným „novším“ odpisom neboli získané v danom smere žiadne nové informácie.

Čo sa potom týka ďalších namietaných trestných stíhaní vedených voči obvinenému R. S., tak k tomu uvádza tunajší súd iba toľko, že tieto sú všetky staršieho dáta, a preto ich teda bolo možné - pri skoršom vykonaní lustrácie - uplatňovať ako jednu z okolností odôvodňujúcich väzobné stíhanie obvineného už pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby.

S ohľadom na vyššie uvedené zdôrazňuje napokon sťažnostný súd predovšetkým tú skutočnosť, že rozširovať väzobné stíhanie o nový dôvod väzby s poukazom na okolnosti, ktoré boli, resp. mali byť orgánom činným v trestnom konaní známe už oveľa skôr, nie je podľa jeho názoru možné. Ich skoršie neuplatnenie len kvôli nedôslednosti, nečinnosti či nepozornosti príslušných orgánov nemôže byť totiž na ťarchu obvineného.

Nemožno pripustiť taký stav, kedy by obvinený stratil v podstate akúkoľvek právnu istotu a kedy by naopak na strane druhej orgány činné v trestnom konaní získali až príliš silné postavenie, zaručujúce im možnosť predkladať v akomkoľvek čase skutočnosti im už skôr známe, príp. neznáme len v dôsledku nedostatkov na ich strane, za účelom zdôvodnenia jednotlivých väzobných dôvodov u obvineného.

Z tohto pohľadu bolo teda potom úplne irelevantné sa zaoberať tým, či by aj napríklad skutočnosti uvádzané prokurátorom boli inak spôsobilé z hľadiska svojho obsahu odôvodniť naplnenie väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Z dôvodov vyššie uvedených preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 06. októbra 2011

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová